

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 6. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Ufejlbar logik møder månemandens ånd

Der bliver skrevet en del samfundskritisk poesi, som detaljeret udpensler senkapitalismens reduktion af menneskets eksistens til laveste mat...

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for bog anmeldelser og bringer desuden andre litterære læsninger, klummer, skønlitterære og essayistiske originaltekster

Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og overst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. Længere ned i venstrespalten er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem der skriver om.

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

Steinbeck-tema i Den smalle bog

- Læs Egil Hvid-Olsens introduktioner til ni af hovedværkerne

søndag den 25. april 2021

Livsduelighed og handlingslammelse

Bjørn Isak: "Fastliggere", noveller, Brændpunkt 2020, 183 sider, 199 kr.

Af Solvej Paabol Andersen

"Fastliggere". Er det overhovedet et ord, man må bruge nu om dage? Eller er det for stigmatiserende? Jeg tænker i hvert fald straks hr og fru Danmark i ens campinghabitter, sådan rigtig satte med havenisser og ølbænk og hele svineriet. Forsidebilledet på Bjørn Isaks nye novellesamling viser en lidt old-school campingvogn med 70'er-gardin i bagruden og rigeligt med nåletræer.

"Fastliggere" er også titlen på en af bogens 15 noveller. Mads bor i sin campingvogn, muligvis den fra omslaget, i sommerhalvåret. Vi er i midt-90'erne, og jeg kan ikke lade være med at tænke på, om det er realistisk, at et homoseksuel par på den tid bliver behandlet, som de gør, selv af fastliggere?

Smålighed, kynisme, ondskab

Men novellen rummer flere af bogens gennemgående temaer. Udover den smålighed, kynisme og ligefrem ondskab, der bor som en mulighed i mennesket, så er det afstanden mellem mennesker, der belyses på forskellige måder. Som når man betragter mennesker, med en skjerm eller et vindue som filter. Mads er på en rejse til Canada og betragter fra sit hotelværelse menneskene i lejlighederne overfor. "Jeg følte mig som hvem som helst, som om jeg kunne være, hvem jeg ville, og nu når jeg ser tilbage, var det måske derfor, jeg tog af sted. I Canada var der intet forudfattet om mig, ingen kendte min historie, og jeg udlagde mig selv, som jeg ville. Hjemme var alting anderledes." (s. 47) Det er mennesker under tilblivelse eller ombygning eller afvikling, der befolker de fleste af novellerne.

Der er parret i 30'erne, ("Lykkelige mennesker") som forsøger at finde ud af, hvor de hører til, og hvad de vil. Også de står og ser ind i lejlighederne overfor, på de liv, der leves der. Han siger: "Det er ligesom at se en film." Hun nikker og siger: "Der er noget ægte over måden, de er sammen på." (s. 11) Den slags fine paradokser, som bare lige antyder i sproget er en af novellernes store styrke.

Livsduelighed og handlingslammelse

Bjørn Isak balancerer mestendels knivskarpt i beskrivelsen af, hvor vanvittigt mennesker kan gebærde sig, uden at det bliver helt utroværdigt. Der er meget livsduelighed og handlingslammelse i afgørende situationer. Det er, som om skjermenes filter er flyttet med ud i det liv, hvor jeg faktisk ikke har lov til bare at være en voyeur til, at folk falder om. Men der er også Ivan, som reagerer på, at han flere aftener i træk har set Sally med sit lille barn skralde. Gør han så det uden bagtanker? ("Mash")

Forholdet til døden siger også noget om vores forhold til livet. Det tages under behandling fra flere synsvinkler. "Arvesøl" handler om to søstre og en bror, som kører til deres afløde mors hus på Als for at finde ud af, hvordan man får rundet af, når den sidste af ens forældre er døde. Søstrene hvisker om, at "nogle mennesker" (fx deres bror, som ikke er som dem og måske burde have haft en diagnose) "(...) ikke er så gode til at håndtere døden." (s. 78)

Det er en speciel og tankevækkende novelle, hvor der nok bliver sagt sædvanlige ting, som at de måske skulle have vist deres mor mere opmærksomhed, mens hun var der, og gad vide, hvad hun var i gang med, da hun faldt død om på køkkengulvet – og samtidig er der noget underligt distanceret ved interessen og forholdet til moderen, hendes liv og hendes død.

"Julius" handler også om at "håndtere døden", og om afstand og fremmedgørelse. Julius bor i et syndigt rod på den anden side af jæg-fortællerens vej. Han får kun besøg fra det offentlige. Kan fortælleren se ud af sit vindue. Han tænker, at nogen "(...) burde indstille ham til et værelse på plejehjemmet og rive huset ned. Uden Julius' hus ville jeg have udsigt til bakkerne, skoven, et markstykke med gotlandske pelsfår og så solnedgangen." (s. 88) Igen den her fine overgang mellem, hvad der KUNNE være et udtryk for omsorg og så straks i næste sætning den antydning af, at det er egne interesser, der driver tanken. Hvilket også bekræftes i den videre handling. Som en lille bonus er der en meget meningsgivende slåfejl i novellens sidste sætning, hvor hovedpersonen ser sig selv udefra som en anden person, der sidder på knæ foran toiletet og trykker på knappen til det store skyld.

Da jeg anmeldte Bjørn Isaks debut, RAV, fandt jeg én smuk novelle. De er heller ikke i overtal her. Og det er helt ok. Det smukke bliver hurtigere trivielt end det onde. Men hvor er det godt, at det findes, og også finder plads. Også i denne samling bl.a. i forbindelse med en gammel mands tab af sin elskede, efter at have passet hende. Som han i øvrigt kun har kendt som syg, og hvor nemt var det så ikke at lade være med at indlade sig? Det ville de fleste af de andre novellers figurer bestemt have gjort. Nu går han der alene med sin tvivl, om han nu havde gjort nok for hende. Og med sine tanker om livet og døden. Alt imens han også sanser naturen og sammenbidt bekæmper dræbersnegle på barbarisk vis. Det er der trods alt også noget håb i. "Solterasser" er med sine kun 6 sider den korteste. Men Bjørn Isak behøver heller ikke mange ord for at sætte en stemning. Beskrive både trostesløst forfald og de smukkeste landskaber for alle sanser.

Således også i "Håttö". Jeg forestiller mig, at vi er i skærgården i de lyse natters tid. Men det er ikke bare en romantisk weekend. Karl skal "håndtere" døden, nærmere bestemt gøre af sin fars urne. Det er en nænsom beskrivelse af usynlige og uhorlige grænser mellem mennesker,

Brønnums virkelige virkelighed eller cyberworld og søgen i tågen

Få en mail, når Den smalle bog udkommer

Email address...

Slå op i Den smalle bog

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2021 (37)
  - juli (1)
  - juni (6)
  - maj (6)
  - ▼ april (5)
    - Uden samtykke
    - Livsduelighed og handlingslammelse
    - Forskellighed i sammenslutning
    - Tilstanden Svalbard
    - Mennesker i fængsel
  - marts (7)
  - februar (6)
  - januar (6)
- 2020 (57)
- 2019 (49)
- 2018 (43)
- 2017 (36)
- 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- antologi (3)
- boganmeldelse (106)
- dagbøger (1)
- digtsamling (30)
- En litterær refleksion (5)
- essay (6)
- eventyr (4)
- fabler (3)
- faglitteratur (17)
- klassikerlæsning (16)
- kortroman (9)
- kunstbog (14)
- lyrik (4)
- noveller (11)
- prosa (10)
- prosadigt (2)
- roman (29)

Sidevisninger i alt

137,304

og den tvivl det kan afstedkomme. Og hvordan det, som man tror, er for evigt, kan vise sig at være forandret.

Det er så moderne med samtalekort. Men hvis man er ved at løbe tør for dybsindige emner i sin coronaboble, kunne disse korte noveller også glimrende bruges som udgangspunkt for samtaler om, hvad der bor i menneskers sind, hvordan vi lever med hinanden og på afstand af hinanden. Man kan læse "Muchacho", som handler om et par venner, som aftaler at slå op med deres kærester, som er veninder. Og man tror først – jeg troede i hvert fald først – at det var et par knægte i max konfirmationsalderen. (Det er også et greb. Bjørn Isak mestrer. Det tager nogle gange lidt tid at finde ud af, hvor personerne er i deres liv, og hvordan relationerne hænger sammen. Ikke så sært, når de nu selv har så svært ved at finde ud af det). Men det viser sig, at de to er voksne, i hvert fald numerisk set. Der har både været parcelhus og skilsmisse indover. Novellen giver anledning til at fundere over, hvad frihed egentlig er. Og så motiverer den til at (gen)læse Erlend Løes "Doppler".

Og så er det helt omkostningsfrit og etisk forsvarligt at forske i fiktive personers motiver og baggrunde for at tænke og handle, som de gør. Bjørn Isak er klog på mennesker, han er opfindsom og uhyre bevidst om sit sprog. Det kunne være interessant med en kortroman fra hans hånd, for man kan godt blive lidt stakåndet af de mange, oftest meget korte noveller. Bare 100 sider om et stykke af nogle få menneskers vej henimod eller væk fra sig selv og hinanden.

Indsendt af Jakob Bronnum

Etiketter: boganmeldelse, noveller

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

 Kommenter som: connyta (Gooç

[Nyere indlæg](#)

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)